

Terugblik Edison Klassiek 2019

Podium Witteman is het enige aan klassieke muziek gewijde programma op de Nederlandse televisie en dit jaar al voor de vierde keer gastheer van Edison Klassiek. Dankzij deze samenwerking bereikt de oudste en meest prestigieuze muziekprijs van Nederland elk jaar rond de 300.000 kijkers, wat nog maar eens ten overvloede aangeeft dat het genre nog springlevend is.

Ook dit jaar boden Paul Witteman en zijn team de Edisons dus een podium in zijn programma, dat live werd uitgezonden op NPO2. Het wereldberoemde Kronos Quartet mocht openen. Dat deden zij ijzersterk met het opzweepende Kule Kule, waarin - naast strijkinstrumenten - ook het geluid van handgeklap en paardenhoeven te horen was. Dan weet je dat het alweer bijna december is...

De solist - vocaal

Klassieke muzikkenner Floris Kortie kondigde Matthias Goerne, behalve als de zanger op de winnende Schumann-cd Liederkreis op. 24, Kernerlieder op. 35, ook aan als 'de trotse bezitter van een van de allermooiste stemmen van onze tijd'. Een stem die al werd omschreven als 'honingzoet' en 'zo rijk als volle room'. Vooral zijn lange adem wordt geroemd. "Andere zangers zouden blauw aanlopen", aldus pianist Alfred Brendel.

In gesprek met Witteman gaf Goerne aan dat hij vooral blij was dat een cd met liederen zo hoog werd gewaardeerd. Dergelijk repertoire moet volgens de bariton tegenwoordig vechten voor zijn bestaan, omdat het vooral gewaardeerd wordt in een maatschappij die qua muziek en literatuur hoger opgeleid is. "Zoals iedereen weet wordt dat alleen maar minder. Er is meer ondersteuning nodig vanuit zangers en de media. Dat is een van de redenen dat ik hier ben."

Goerne zong vervolgens An Den Mond van Franz Schubert. Hij werd daarbij begeleid door Vikingur Ólafsson, die dit jaar een Gramophone Classical Music Award kreeg als Artist of the Year. Goerne en Ólafsson speelden bij Witteman voor het eerst live samen.

De publieksprijs

De Edison is een juryprijs. Dit jaar hebben Mischa Spel (voorzitter), Marian van der Meer, Guido van Oorschot, Wim Vos, Robin de Bruijn, Masa Spaan en Joris Heynen de winnaars bepaald, op basis van de kwaliteit en artistieke waarde van de voorgedragen werken. Eén categorie werd echter overgelaten aan de kenners in het land: de publieksprijs. Die ging dit jaar naar het huisorkest van Podium Witteman: Fuse. Bij de bekendmaking, begin november, gaf Witteman aan dat het ensemble

'keihard campagne gevoerd had'. Dit bleek ook wel uit de eindscore. Van de vier kandidaten kreeg Fuse maar liefst 59% van de stemmen. De verkiezing van het orkest had huispianist Mike Boddé geïnspireerd tot een muzikale ode, gebaseerd op 'de drie muzikale noten in de naam Fuse: de f, de es en de e'.

Mede naar aanleiding van de overmacht waarmee het zestal de prijs had opgeëist, vertelde violist Emma van der Schalie over hun warme band met het publiek. Tijdens optredens en daarbuiten is er altijd veel interactie in de vorm van vragen, anekdotes, feedback en suggesties, waaruit niet zelden weer nieuwe stukken voortkomen. Maar de zes muzikanten hebben zelf ook aan inspiratie geen gebrek, zei violist Julia Philippons. "Omdat je letterlijk alles kunt bewerken, moeten we zelfs weleens de rem erop zetten." Het Kronos Quartet blijkt eveneens een grote inspiratiebron, ook al omdat het van die creatieve denkers zijn. Fuse vond het dan ook een eer om deze avond voor hen te mogen spelen.

Ze brachten het openingsstuk van hun winnende cd Studio 2 ten gehore: Capriccio van Simeon ten Holt. Dat nummer was eigenlijk voor soloviool geschreven, maar contrabassist Tobias Nijboer legde uit dat het door arrangeur Max Knigge bewerkt was tot een stuk voor zes muzikanten.

Het debuut

Van het doorgewinterde Fuse met zijn rijke repertoire was het een grote stap naar de grootste operabelofte van dit moment: Elsa Dreisig. Zij won de Edison in de categorie Het debuut met haar eerste eigen album Miroir(s). Daarop spiegelt ze zich aan legendarische vrouwenrollen uit de opera, zoals Juliet uit Romeo & Juliet, Manon Lescaut (Puccini), Thaïs (Massenet) en Salomé (Richard Strauss). 'Dreisig overtuigt in ieder karakter dat ze gestalte geeft', aldus de jury hierover.

Ondanks dat ze uit een muzikale familie komt, heeft ze op eigen kracht de weg naar het podium gevonden. Ze probeerde van alles, van piano via theater naar musical, maar uiteindelijk kwam ze steeds weer bij opera uit. Dat ze een terechte winnaar is, bewees ze met de aria Porgia, Amor uit Nozze Di Figaro van Mozart. Ze werd daarbij begeleid door de strijkers van Fuse.

Oeuvreprijs

Het Kronos Quartet bestaat weliswaar slechts uit vier personen, maar het is een gezelschap waar grote getallen bij horen. Floris Kortie en Mike Boddé memoreerden dat het kwartet al sinds 1973 bij elkaar is en ze dit jaar hun derde Edison krijgen, die ze kunnen voegen bij de meer dan 40 muziekprijzen die ze al in de wacht sleepten. Ze hebben al ruim 60 albums uitgebracht, gaven al meer dan 1000 opdrachten aan componisten en arrangeurs van Mali tot Taiwan, en hebben miljoenen mensen bereikt met de soundtrack van de film 'La Grande Bellezza'. Ook op popgebied liet Kronos zich niet onbetuigd, door samen te werken met Tom Waits, Patti

Smith, Paul McCartney, David Bowie en vele anderen.

Dat laatste bleek ook uit een scheurende uitvoering van The Animals' House Of The Rising Sun. Al haastte violist David Harrington zich te verklaren dat deze versie was geïnspireerd op de uitvoering van The Everly Brothers. In een interview had hij al eens gezegd dat het Kronos Quartet als belangrijkste doel heeft om 'kogelvrije muziek' te maken, die mensen zou kunnen beschermen. Tegelijk moest hij erkennen dat het daar nog niet in geslaagd is, gelet op de hoeveelheid geweld en haat die er nog is. "Muzikanten hebben dus nog veel werk te doen, en ze moeten niet toestaan dat hen daarbij het zwijgen wordt opgelegd door machtige mensen."

Het derde stuk dat het Kronos Quartet speelde, was Quartet Satz van Philip Glass. Hij is een van de 25 mannelijke hedendaagse componisten die, naast 25 vrouwelijke componisten van over de hele wereld, muziek gecomponeerd hebben voor hun project Fifty For The Future. Iedereen die deze werken wil leren en oefenen, kan ze downloaden via een [speciale website](#).

Daarmee kwam het programma ten einde, maar dat is nog een jaar lang [hier terug te kijken](#). Niet alle categorieën konden in de live tv-uitzending belicht worden, maar ook deze muzikanten wonnen een Edison Klassiek:

De solist - instrumentaal: Krystian Zimerman, Berliner Philharmoniker o.l.v. Simon Rattle (Bernstein - Symphony No.2 "The Age of Anxiety") - Universal Music / Deutsche Grammophon

De opera: Shagimuratova, Barcellona, Palazzi e.a., Orchestra of the Age of Enlightenment o.l.v. Sir Mark Elder (Rossini - Semiramide) - Warner Music / Opera Rara

Het koor: Rundfunkchor Berlin, Deutsches Symphonie-Orchester Berlin o.l.v. Gijs Leenaars (Brahms - Brahms) - Sony Music / Sony Classical

Kamermuziek: Isabelle Faust, Alexander Melnikov, Jean-Guihen Queyras, e.a. (Debussy - Les Trois Sonates, The Late Works) - [PIAS], harmonia mundi

Het orkest: MusicAeterna o.l.v. Teodor Currentzis (Mahler - Symphony No. 6) - Sony Music, Sony Classical

Neoklassiek: Joep Beving (Beving - Henosis) - Universal Music, Deutsche Grammophon

Het document: Various (Berlioz - Hector Berlioz - The Complete Works) - Warner Music / Warner Classics

De ontdekking: Jeremy Denk (Machaut/Binchois/Glass e.a. - c. 1300 - c. 2000) - Warner Music / Nonesuch Records Inc.

Al deze winnaars krijgen hun beeldje op een geschikt moment uitgereikt. Joep Beving had zijn Edison de dag vóór de uitzending overhandigd gekregen in het Amsterdamse Rijksmuseum, onder het goedkeurend oog

van de Nachtwacht. Vergeleken met de 377 jaar die de Hollandse meester al bestaat, staat dat *andere* culturele erfgoed, de bijna 60-jarige Edisons, eigenlijk nog maar in de kinderschoenen...

Werner Schlosser